

Mondolat (Szatmárcseke, Művelődési Ház, Kölcsey-emlékszoba, foto: Orbán Domonkos)

Kölcsey Ferenc BORDAL

Igyunk derüre,
Igyunk borúra,
Úgy is hol kedvre,
Úgy is hol búra
Fordúl az élet.
Kedved a jó bor
Jobban éleszti,
Búdat a jó bor
Messze széleszti,
S elmúlat véled.

Minden por, álom,
S füst e világon;
Mi haszna gázol
A boldogságon
A hír barátja?
Ha dob riadt a
Harc reggelére,
Pataokban omlik
Hullámzó vére,
S bérét más látja.

Békételen, bús,
Szenved magába,
Kétség s remény közt
Vár s fél a kába
Percet s esztendőt.
Miért törődöl
Szűk életereddél?
Napod ma mit nyújt
Köszönve tedd el,
S hagd a jövőndöt.

Reggel vagy estve,
Szélben vagy csenddel,
Eljön magától
Sorsod mit rendel:
Miként nyár és tél.
Ernyőt keress, ha
Készül borúlni,
Szenvedj, ha nem tudsz
Hová vonúlni,
Fordulhat a szél.

Éld a jelenét
Percét s óráját,
Együtt lefutja
Jó s rossz pályáját,
S együtt húnny véled.
Igyunk derüre,
Igyunk borúra,
Úgy is hol kedvre,
Úgy is hol búra
Fordúl az élet!

Cseke, 1822. december 7.

melyekben lehetetlenség rá nem ismerni a mintára: Csokonai sokjegyzetű kiadványára.”

Tehát vagy együtt hozták létre, vagy inkább Szemere írta a röpiratot. Nyáry Krisztián (2013) Így szerettek ők című kötetében Kölcsey Ferencnek Szemere Pálhoz küldött levelei és versei alapján úgy véli, szerelmet érzett iránta: „A szerelmi életéről például olyan kétértelmű félmondatokat lehet olvasni, hogy a »Szemere Pálhoz való viszonya még a szentimentálisnál is több volt«. [...] Valószínűleg nagyon elfojtós fiatal srác volt, akinek nem nagyon volt mihez viszonyítania. Az látszik a leveleiből, hogy próbálja nagyon elmagyarázni saját maga és az olvasói számára a különböző érzelmek természetét: folyamatosan azt elemzi, hogy mi a barátság, mi a szerelem, mi a hazaszeretet. Nem véletlenül találja ki azt a konklúziót, hogy mindez lényegében ugyanaz.”

E sorok nyomán az irodalomtörténészek élesen támadni kezdték Nyáry Krisztiánt. Margócsy István szerint (2013) „az állítás úgy lenne pontos, hogy Kölcsey olyan retorikával írt leveleket barátainak, ahogyan ma szerelmi szituációban írnának. Akkoriban olyan szélsőségesen szenvedélyes, lélekkiontó retorikával éltek emberek, amit nem lehet egyenesben lefordítani a jelenlegi szókészletünkre.” Nyáry viszont úgy véli: „Hogy szerelmes levelet írt Szemerének, az tény, hiszen érzelmeit szerelemnek nevezi. A kérdés az, hogy ez modern értelemben vett szerelemérzés-e, és van-e erotikus tartalma. Véleményem szerint okunk van feltételezni, hogy erotikus tartalmat sem nélkülöző szerelmet érzett Szemere Pál iránt. Mindennel együtt a Kölcseyről szóló a legkevésbé állító jellegű írás a kötetben, amelynek a végén jelzem, hogy nincs megnyugtató válasz.” (A vitához lásd még: Osztovits, 2013.)

Nyomozunk egy kicsit mi is! Kölcsey és Szemere már korábbról ismerték egymást, barátok voltak. 1814 fontos év az életükben. Szemere 29 éves, két éve igazgatja a péceli birtokot, tavasszal feleségül vette távoli rokonát, Szemere Krisztinát. 1814 nyarán Kölcseyt a Szemere házaspár vendégül látja péceli birtokán. A „péceli szép napok” furcsa keretben zajlanak. Szemere friss házas, Kölcsey éppen akkor lesz

Kazinczy Ferenc: A péceli Ráday-kastély, 1829 (MTA Kézirattár, foto: Láng Klára)

